

Fremsat den {FREMSAT} af socialminister Benedikte Kiær

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven)

(Fleksibel frokostordning i daginstitutioner)

§ 1

I lov nr. 501 af 6. juni 2007 om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven), som ændret ved lov nr. 1148 af 3. december 2008, § 142 i lov nr. 1336 af 19. december 2008 og lov nr. 1098 af 30. november 2009 foretages følgende ændring:

1. I § 15, stk. 1, indsættes som sidste pkt.:

»Forældrebestyrelsen har kompetence til at træffe beslutning om fravalg af frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1, jf. dog § 16 a, stk. 4 og § 16 b, stk. 2, 3 og 5.«

2. § 16 a affattes således:

»§ 16 a. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde alle børn i daginstitutioner efter § 19 et sundt frokostmåltid, jf. dog stk. 2-4 samt § 16 b, stk. 1-3.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer efter ansøgning fra et barns forældre afgørelse om, at et barn ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid efter stk. 1, hvis barnet har en lægedokumenteret allergi eller anden sygdom, som kræver en specialkost, og kommunen ikke på forsvarlig vis kan give barnet et sundt frokostmåltid i daginstitutionen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at daginstitutioner efter § 19, der hovedsageligt anvender skovens areal som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen, ikke er omfattet af stk. 1.«

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at mad indgår som en del af dagtilbudsydelsen for alle børn i samme aldersgruppe«.

3. Efter § 16 a indsættes:

»§ 16 b. Forældrebestyrelsen i den enkelte daginstitution, jf. § 14, stk. 1-3, kan beslutte at fravælge tilbuddet om et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, jf. dog stk. 7.

Stk. 2. I daginstitutioner efter § 19, stk. 2 og 3, som består af flere enheder, træffes beslutningen om fravalg af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, ved simpelt flertal af stemmeberettigede forældre i den pågældende enhed.

Stk. 3. I privatinstitutioner efter § 19, stk. 4, træffes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, ved simpelt flertal af forældre i den pågældende institution.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal give mulighed for fravalg efter stk. 1-3 af et sundt frokostmåltid, mindst hvert andet år og højst én gang om året. Frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1, skal ophøre senest 6 måneder efter, at forældrenes beslutning om fravalg, jf. stk. 1 og 2, er modtaget hos kom-

munen. Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for, at forældrenes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, bliver registreret i kommunen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med forældrebestyrelsen/forældrenes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid oplyse forældrene om kommunens budgetterede udgift pr. barn til et sundt frokostmåltid, jf. § 32 a, stk. 4.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør retningslinjer, jf. § 16 b, stk. 1-5, for forældrenes fravalg af frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal være et sundt frokostmåltid i en daginstitution eller en enhed i en daginstitution, hvis det vurderes, at et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, ud fra både sociale og sundhedsmæssige årsager er særligt påkrævet for børnegruppen. Kommunalbestyrelsens beslutning herom er gældende i den periode, kommunen har fastsat for forældrebestyrelsens beslutning om fravalg, jf. § 16 b, stk. 4 og 6.«

4. § 17 affattes således:

Forældrearrangerede frokost- og madordninger

§ 17. Hvis en daginstitution efter § 19 har fravalgt et sundt frokostmåltid, jf. § 16 b, stk. 1-3, eller ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid, jf. § 16 a, stk. 3, kan forældrebestyrelsen i en daginstitution eller forældrene i den enkelte enhed beslutte at oprette en forældrearrangeret frokostordning.

Stk. 2. I daginstitutioner efter § 19 kan forældrebestyrelsen beslutte at oprette forældrearrangerede ordninger for den mad, der ikke udgør frokostmåltidet.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte rammer for forældrearrangerede frokost- og madordninger efter stk. 1 og 2. Forældrebestyrelsen beslutter inden for kommunalbestyrelsens rammer, hvordan ordningen skal tilrettelægges.

Stk. 4. De enkelte forældre med børn i en daginstitution eller en enhed beslutter, om de vil benytte den forældrearrangerede frokost- eller madordning efter stk. 1 og 2. Forældrene, der benytter ordningen, betaler bruttodriftsudgiften hertil, jf. dog stk. 8. Bruttodriftsudgiften opgøres ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse. Forældrene afholder udgifter til administration af ordningen, jf. dog stk. 8.

Stk. 5. Hvis kommunalbestyrelsen ansætter køkkenpersonale til frokost- eller madordninger efter stk. 1 og 2, indregnes lønudgiften hertil i forældrenes betaling til forældrearrangerede frokost- og madordninger. Kommunen afholder udgiften til administration af ansættelsesforholdet.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til forældrearrangerede frokostordninger efter stk. 1.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde at administrere forældrearrangerede frokost- og madordninger efter stk. 1 og 2. Forældrene betaler udgiften til administration af ordningerne.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal give fripladstilskud til forældrearrangerede frokostordninger efter stk. 1. Kommunalbestyrelsen afholder udgiften til administrationen ved tildeling af friplads.

Stk. 9. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at give et tilskud til forældrearrangerede madordninger i daginstitutioner efter § 19, stk. 2 - 4 under hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

Stk. 10. Socialministeren fastsætter regler om fripladstilskud til forældrearrangerede frokostordninger.«

5. § 25, stk. 1, affattes således:

»§ 25. Kommunalbestyrelsen skal ved manglende overholdelse af pasningsgarantien med virkning fra den 1. i den følgende måned hæve tilskuddet efter § 32, stk. 1 og § 33, stk. 1 til mindst 78 pro-

cent for alle børn i dagtilbud i kommunen, indtil pasningsgarantien igen opfyldes, og kommunalbestyrelsen har fastsat nye tilskudsprocenter og egenbetalingsandele.«

6. § 31, stk. 2 ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

7. § 32 affattes således:

§ 32. Tilskud til kommunale daginstitutioner og selvejende daginstitutioner, jf. § 31, stk. 1, skal udgøre mindst 75 pct. og forældrenes egenbetaling højst 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter.

Stk. 2. Ved optagelse i daginstitutioner efter § 19, stk. 2 og 3, fastsættes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling efter stk. 1, på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for ophold i daginstitutioner, ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse samt udgifter til et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Ved optagelse i daginstitutioner efter § 19, stk. 2 og 3, hvor frokostmåltidet er en del af dagtilbudsydelsen, jf. § 16 a, stk. 4, fastsættes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling efter stk. 1, på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for ophold i daginstitutioner inkl. udgiften til frokost, og ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 4. Ved optagelse i en kommunal eller selvejende daginstitution beregnes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for den enkelte daginstitution eller på grundlag af de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter for daginstitutioner af samme type i kommunen.«

8. Efter § 32 indsættes:

§ 32 a. I daginstitutioner med et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, afholder forældrene udgiften til frokostmåltidet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at give et tilskud til at nedbringe forældrenes betaling til frokostmåltidet.

Stk. 3. Forældrenes betaling til et sundt frokostmåltid efter stk. 1 fastsættes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter til et sundt frokostmåltid, ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 4. Forældrenes betaling til et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, fastsættes på grundlag af kommunalbestyrelsens vedtagne budget for frokostmåltidet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens eventuelle tilskud og forældrenes betaling beregnes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter til et sundt frokostmåltid for den enkelte daginstitution eller på grundlag af de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter til et sundt frokostmåltid for daginstitutioner af samme type i kommunen.

Stk. 6. Der opkræves ikke betaling for frokostmåltidet efter stk. 1 for børn, der ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 2-4 samt § 16 b, stk. 1.«

9. I § 33 indsættes nyt *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling efter stk. 1, fastsættes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for den kommunale dagpleje efter § 21, stk. 2, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.«

Stk. 2 bliver herefter til stk. 3.

10. I § 36 indsættes nyt *stk. 3*:

»Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32 a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en privatinstitution, når der tilbydes et sundt frokostmåltid i privatinstitutionen.

Stk. 4. Tilskuddet svarer til det budgetterede tilskud efter § 32 a, stk. 2, kommunen yder pr. barn, der modtager frokost efter § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.

Stk. 5. Tilskuddet skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til det sunde frokostmåltid.«

11. I § 41 indsættes efter stk. 3, som nye stykker:

»Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32 a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en daginstitution i en anden kommune, når der tilbydes et sundt frokostmåltid i den benyttede daginstitution.

Stk. 5. Tilskuddet svarer til det budgetterede tilskud efter § 32 a, stk. 2, kommunen yder pr. barn, der modtager frokost efter § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.

Stk. 6. Tilskuddet skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til det sunde frokostmåltid.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 7 og 8.

12. I § 43 indsættes som nr. 5:

»5) søskendetilskud, økonomisk fripladstilskud, behandlingsmæssigt fripladstilskud og socialpædagogisk fripladstilskud til frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1, når betingelserne efter nr. 1-4 er opfyldt.«

13. I § 83 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32 a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en institutionslignende privat pasningsordning, når der tilbydes frokost i ordningen.

Stk. 4. Tilskuddet svarer til det budgetterede tilskud efter § 32 a, stk. 2, kommunen yder pr. barn, der modtager frokost efter § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.«

§ 2

I lov nr. 1098 af 30. november 2009 om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge (Udskydelse af ikrafttrædelsestidspunkt for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner mv.), foretages følgende ændringer:

1. § 1, nr. 1, ophæves.

2. § 4 ophæves

§ 3

I lov nr. 1148 af 3. december 2008 om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge (dagtilbudsloven) (Frokostmåltid i daginstitutioner mv.), foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, ændres »1. januar« til: »1. august«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. august 2011, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 4-9, træder i kraft den 1. januar 2011.

§ 5

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. juli 2011 skal være et sundt frokostmåltid i en eller flere daginstitutioner eller enheder i en daginstitution efter § 19 i lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge eller til en aldersgruppe i en daginstitution, jf. dog stk. 2 -4.

Stk. 2. Forældrebestyrelsen eller et simpelt flertal af forældre i den enkelte enhed, skal efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende og senest den 31. december 2010 have mulighed for at træffe beslutning om at fravælge frokostmåltidet, jf. stk. 3 og 4.

Stk. 3. I daginstitutioner, hvor frokostmåltidet er indført eller igangsættes inden den 31. december 2010, og forældrene træffer beslutning om at fravælge frokostmåltidet efter stk. 2, skal frokostmåltidet ophøre senest den 1. juli 2011.

Stk. 4. I daginstitutioner, hvor frokostmåltidet ikke er indført eller igangsat inden den 31. december 2010, og hvor forældrene træffer beslutning om at fravælge frokostmåltidet efter stk. 2, skal kommunen ikke igangsætte frokostmåltidet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal, i forbindelse med muligheden for fravalg af frokostmåltidet, oplyse om den forventede pris for frokostmåltidet efter den 1. januar 2011.

Stk. 6. I perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. december 2010 skal kommunalbestyrelsens tilskud til kommunale og selvejende daginstitutioner, hvor der er et sundt frokostmåltid, udgøre mindst 70 pct. og forældrenes egenbetaling højst 30 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter ved ophold i daginstitution inkl. frokostmåltidet, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for forældrenes fravalg af frokostmåltidet i perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. juli 2011.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse.

1. Indledning og baggrund
2. Gældende ret
3. Den foreslåede ordning
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer
10. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Regeringen finder det vigtigt, at alle børn i daginstitutioner skal have et dagligt fælles sundt frokostmåltid. Et fælles sundt frokostmåltid i daginstitutionen vil medvirke til at fremme gode kostvaner i en tidlig alder, forebygge overvægt blandt de 0-6 årige børn, ligesom et sundt frokostmåltid skaber et godt udgangspunkt for børnenes trivsel, udvikling og læring i daginstitution. Herudover skal et sundt frokostmåltid understøtte travle børnefamilier, så de ikke skal smøre madpakker til deres barn.

På den baggrund blev der i finanslovsaftalen for 2008 indgået aftale mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance om, at alle børn i daginstitutioner fra 0 år og frem til skolealderen senest den 1. januar 2010 skulle tilbydes et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen. Det blev endvidere aftalt, at frokosten skal være omfattet af de almindelige regler om fripladstilskud og søskendetilskud, ligesom det fremgik af aftalen, at forældrenes betaling for børnenes frokostmåltid skulle opkræves i forbindelse med den almindelige betaling til daginstitutionen. I forbindelse med aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2009 blev det aftalt, at loftet for den maksimale forældrebetaling blev hævet fra 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i dagtilbud til 30 procent i forbindelse med indførelsen af frokost. På den baggrund vedtog Folketinget den 25. november 2008 lov nr. 1148 af 3. december 2008 om frokostmåltid i daginstitutioner m.v. Lovforslaget (L 16) blev fremsat den 9. oktober 2008.

I forbindelse med forhandlingerne mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2010 blev der indgået aftale om at udskyde tidspunktet for, hvornår alle børn i daginstitutioner skal have et sundt frokostmåltid til den 1. januar 2011. Kommunerne fik mulighed for at indføre frokostmåltidet gradvist i 2010 og hæve forældrebetalingen tilsvarende i de daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen. Det blev endvidere aftalt, at kommunerne tilføres 400 mio. kr. årligt fra 2011 som et permanent løft af bloktilskuddet med henblik på implementering af loven. På den baggrund vedtog Folketinget den 24. november 2009 lov nr. 1098 af 30. november 2009 om udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner mv. Lovforslaget (L 35) blev fremsat den 8. oktober 2009.

Efterfølgende har der fra flere sider været rejst et ønske om større fleksibilitet og valgfrihed for forældrene i relation til ordningen om et sundt frokostmåltid. Der har også været ønske om en bedre sammenhæng mellem den pris, forældrene betaler for frokosten og udgiften til den frokost, som børnene modtager.

På den baggrund har regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance den 27. januar 2010 indgået en aftale om at øge fleksibiliteten i ordningen om et sundt frokostmåltid til alle børn i daginstitutioner. Dette lov-

forslag er en udmøntning af aftalen, og aftalens indhold præsenteres i nedenstående afsnit 3.. 'Den foreslåede ordning'.

2. Gældende ret

2.1. Et sundt frokostmåltid

Med vedtagelse af lov nr. 1148 af 3. december 2008 om frokostmåltid i daginstitutioner og lov nr. 1098 af 30. november 2009 om udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner mv. skal alle børn senest den 1. januar 2011 have et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen. Med dette menes, at frokostmåltidet senest den 1. januar 2011 skal indgå som en integreret del af dagtilbudsydelsen, som danner udgangspunkt for beregning af forældrenes egenbetaling, og som forældrene ikke kan fravælge dele af.

2.2. Forældrebetalte madordninger

Som følge af lov nr. 1148 af 3. december 2008 om frokostmåltid i daginstitutioner og lov nr. 1098 af 30. november 2009 om udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner, er der fastsat nye regler for forældrebetalte madordninger jf. dagtilbudslovens § 17.

Kommunalbestyrelsen beslutter som hidtil, hvorvidt der kan etableres forældrearrangerede madordninger i kommunens daginstitutioner. I tilfælde, hvor kommunalbestyrelse har besluttet, at der kan etableres forældrearrangerede madordninger i kommunen, fastsætter kommunalbestyrelsen et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordningen. Det er herefter op til de enkelte forældrebestyrelser at beslutte, om der skal etableres en forældrearrangeret madordning i den pågældende daginstitution.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde et tilskud til de forældrearrangerede madordninger under hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

I daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen jf. § 16 a, stk.1, kan der alene etableres forældrearrangerede madordninger for den mad, der ikke udgør frokostmåltidet. Forældrene betaler den fulde udgift til maden.

I daginstitutioner, hvor der endnu ikke er indført et sundt frokostmåltid, er der i en overgangsperiode frem til den 31. december 2010 mulighed for at etablere en forældrearrangeret madordning for både frokostmåltidet samt de øvrige måltider, som barnet spiser i daginstitutionen. Hvis kommunen har besluttet, at forældrene f.eks. selv skal medbringe barnets frokost, kan et antal forældrene således beslutte at etablere en madordning for f.eks. frokostmåltidet, hvor forældrene betaler den fulde udgift til frokosten.

Efter lov nr. 1098 af 30. november 2009 om udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner skal alle børn senest den 1. januar 2011 have et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen. Fra denne dato kan der således ikke længere etableres forældrearrangerede madordninger vedrørende frokostmåltidet.

2.3. Forældrenes egenbetaling

Ved lov nr. 1148 af 3. december 2008 om frokostmåltid i daginstitutioner og lov nr. 1098 af 30. november 2009 om udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner er der indsat en overgangsbestemmelse, som i overgangsåret fra den 1. januar 2010 til og med den 31. december 2010 giver kommunerne mulighed for at indføre et sundt frokostmåltid løbende i kommunens daginstitutioner og hæve forældrebetalingen i de daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen.

I de daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen, fastsættes loftet for den maksimale forældrebetaling til maksimalt 30 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter inkl. udgifter til et sundt frokostmåltid for en plads i daginstitution.

I daginstitutioner, hvor der ikke indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen, fastsættes loftet for forældrenes egenbetaling til maksimalt 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution.

3. Den foreslåede ordning

3.1. Tilbud om et sundt frokostmåltid til alle børn i daginstitutioner

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde et fælles sundt frokostmåltid til alle børn i daginstitutioner.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen får mulighed for at undtage daginstitutioner, som hovedsagelig anvender skovens areal som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen (skovbørnehaver), hvis kommunalbestyrelsen finder, at et sundt frokostmåltid vanskeliggør institutionens mulighed for fortsat at anvende skovens areal som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen. Disse institutioner har erfaringsmæssigt vanskeligt ved at efterleve fødevarerlovens krav til bl.a. opbevaring, køl og hygiejne i relation til det sunde frokostmåltid fra kommunen. .

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen ud fra en samlet vurdering kan beslutte, at et sundt frokostmåltid i en given daginstitution eller enhed under en daginstitution er særligt påkrævet af både sociale og sundhedsmæssige årsager. Kommunalbestyrelsen kan i disse tilfælde vælge, at der skal være et sundt frokostmåltid i daginstitutionen, uanset muligheden for forældrevalg, jf. punkt 3.3.

3.2. Frokost som en del af dagtilbudsydelsen

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at mad indgår som en del af dagtilbudsydelsen for alle børn i samme aldersgruppe. Kommunalbestyrelsen kan således beslutte, at frokost eller anden mad indgår som en del af dagtilbudsydelsen inden for det fastsatte maksimum for forældrenes egenbetaling på 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution.

Forslaget tilgodeser de mange velfungerende madordninger i typisk vuggestuer, hvor børnene får frokost og/eller anden mad som en del af dagtilbudsydelsen, og hvor forældre og børn erfaringsmæssigt er glade for ordningen.

I daginstitutioner, hvor der indgår mad som en del af dagtilbudsydelsen, betaler forældrene ikke kommunens budgetterede udgift til frokost, jf. lovforslagets § 32, stk. 3, ligesom forældrebestyrelsen/forældrene kan ikke træffe beslutning om at fravælge frokostmåltid, jf. lovforslagets § 16 b, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 16 a, stk. 4 og lovforslagets § 32, stk. 3 samt de specielle bemærkninger til disse bestemmelser.

3.3. Daginstitutioner med flere enheder som nyt begreb i lovgivningen

Som noget nyt foreslås det, at der indføres begrebet ”daginstitutioner med flere enheder” i lovgivningen.

En daginstitution er i dagtilbudslovens forstand ikke en fysisk afgrænset størrelse. Det, der i dag afgrænser og definerer en daginstitution, er som udgangspunkt, at der er etableret en forældrebestyrelse og en ledelse af daginstitutionen herunder de naturlige fællesskaber og samarbejde omkring børn og personale. Derfor kan en daginstitution i dag bestå af flere fysisk adskilte enheder, og ledelsen og forældrebestyrelsen i en daginstitution kan derfor i nogle tilfælde favne store grupper af børn og forældre.

For at sikre, at beslutningen om fravalg af et sundt frokostmåltid træffes så tæt på forældrene som muligt, indføres begrebet ’daginstitutioner med flere enheder’ i lovgivningen.

Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter hvilke daginstitutioner i kommunen, der består af flere enheder.

En daginstitution med flere enheder er som hovedregel kendetegnet ved, at daginstitutionen har flere enheder, der er fysisk adskilt fra hinanden på en måde, så børn og personale ikke i det daglige kan bevæge sig

fra en enhed til de andre enheder i daginstitutionen. Samtidig er der et samarbejde i enheden omkring den daglige opgavevaretagelse, der er afgrænset til den pågældende enheds børnegruppe og personalegruppe.

Når en daginstitution består af flere enheder, træffes beslutningen om fravalg af frokost i den enkelte enhed og ved en flertalsafgørelse blandt de stemmeberettigede forældre i den pågældende enhed. Der henvises til bemærkninger til § 16 b, stk. 2.

3.4. Mulighed for fravalg af frokost

Det foreslås, at den enkelte daginstitution får mulighed for at fravælge kommunens tilbud om et sundt fælles frokostmåltid på baggrund af en forældrebestyrelses beslutning. Som udgangspunkt er det forældrebestyrelsen i den enkelte daginstitution, der på forældrenes vegne træffer beslutningen om at fravælge frokostordningen. Det foreslås, at i de tilfælde, hvor en daginstitution består af flere enheder, træffes beslutningen om fravalg af et sundt frokostmåltid ved simpelt flertal af stemmeberettigede forældre i den pågældende enhed. Hensigten er, at beslutningen om fravalg ligger så tæt på forældrene som muligt.

Det vil være udgangspunktet, at forældrebestyrelsens beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid foregår på baggrund af dialog med de øvrige forældre i daginstitutionen, så det sikres, at forældrene i daginstitutionen får mulighed for at tilkendegive deres ønsker og bliver hørt forud for en eventuel beslutning om fravalg i forældrebestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med forældrebestyrelsen/forældrenes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid oplyse forældrene om den pris, som kommunen forventer, at frokostmåltidet vil koste, ligesom kommunen kan oplyse, at der gives friplads- og søskendetilskud til frokosten. Forældrenes eventuelle beslutning om at fravælge et sundt frokostmåltid skal således ske på et oplyst grundlag. Forældrebestyrelsens beslutning omfatter hele forældregruppen i daginstitutionen.

3.5. Retningslinjer for beslutning om fravalg af frokost

Kommunalbestyrelsen skal give forældrebestyrelsen mulighed for at fravælge kommunens tilbud om et sundt frokostmåltid minimum hvert andet år og ikke oftere end hvert år. Frokostordningen skal være ophørt senest seks måneder efter forældrenes beslutning om fravalg af frokosten.

Det foreslås, at såfremt kommunalbestyrelsen beslutter, at der i daginstitutioner, som hovedsagelig anvender skovens areal som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen (skovbørnehaver), skal være et sundt frokostmåltid, kan forældrebestyrelsen på linje med forældrebestyrelser i andre daginstitutioner fravælge tilbuddet om det fælles sunde frokostmåltid.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for forældrenes fravalg. Her tænkes f.eks. på, hvor ofte forældrenes fravalg kan finde sted, de nærmere procedurer for og organisering af processen omkring fravalg, registrering af fravalg hos kommunen mv.

Det foreslås, at hvis kommunen beslutter, at frokost indgår som en del af dagtilbudsydelsen inden for det fastsatte loft for forældrenes maksimale egenbetaling på 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter inkl. frokost for en plads i dagtilbud, har forældrene ikke mulighed for at fravælge frokosten, jf. lovforslagets § 16 b, stk. 4

3.6. Forældrenes egenbetaling

Det foreslås, at forældrenes maksimale egenbetaling for en plads i daginstitution nedsættes fra 30 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution inkl. udgifterne til frokost til 25 procent ekskl. udgiften til frokost. Som følge af forslaget kan kommunens udgift til frokost således ikke indgå i de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution.

Det foreslås herudover, at der fremover bliver en større sammenhæng mellem den pris, som forældrene betaler for barnets frokost i daginstitutionen og udgiften til frokosten. Takststrukturen ændres således, at forældrene højst kan betale kommunens budgetterede udgifter til barnets frokost i daginstitutionen. Det bliver fortsat en lokalpolitisk prioritering, om forældrene skal betale den fulde udgift til frokosten, idet kommunen

kan beslutte at give et generelt tilskud til frokosten. Kommunen skal som hidtil give et økonomisk fripladstilskud, behandlingsmæssigt tilskud, socialpædagogisk fripladstilskud og søskendetilskud til forældrenes betaling af det sunde frokostmåltid.

Fremover skal forældre til børn i daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid, således betale maksimalt 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution eksklusiv frokost og herudover maksimalt kommunens budgetterede udgift til et sundt frokostmåltid.

Det foreslås, at i de daginstitutioner, hvor kommunen har truffet beslutning om, at et sundt frokostmåltid indgår som en del af dagtilbudsydelsen inden for loftet for forældrenes maksimale egenbetaling på 25 procent, betaler forældrene ikke herudover for frokostmåltidet, jf. lovforslagets § 32, stk. 3.

3.7. Forældrearrangerede frokost- og madordninger

Det foreslås, at der bliver mulighed for at etablere forældrearrangerede frokostordninger i de daginstitutioner, som har fravalgt et sundt frokostmåltid. De forældre, som ønsker at være med i ordningen, betaler den fulde udgift til frokostordningen. Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen skal give fripladstilskud til de forældre, som er berettiget hertil, og som har valgt at være med i frokostordningen.

Herudover kan der som hidtil – uanset fravalg af et sundt frokostmåltid – etableres forældrearrangerede madordninger for den mad, som ligger ud over frokosten, som f.eks. morgenmad, eftermiddagsmad eller lignende. I de forældrearrangerede madordninger betaler forældrene den fulde udgift til maden.

Fremover vil der således opereres med to forskellige begreber i forhold til forældrebetalte madordninger, idet der skelnes mellem *forældrearrangerede frokostordninger* og *forældrearrangerede madordninger*. *Forældrearrangerede frokostordninger* omfatter alene frokostmåltidet og kan etableres i de tilfælde, hvor forældrene har fravalgt det sunde frokostmåltid, som kommunen leverer. *Forældrearrangerede madordninger* omfatter den mad, der ligger ud over frokosten og kan etableres af alle daginstitutioner. Kommunalbestyrelsen skal som noget nyt give fripladstilskud til forældrearrangerede frokostordninger.

Det foreslås herudover, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte rammer for både de forældrearrangerede frokost- og madordninger, som bliver etableret i kommunens daginstitutioner.

Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til forældrearrangerede frokostordninger i kommunen. Der fastsættes ikke et maksimumbeløb for de forældrearrangerede madordninger.

3.8. Ikrafttrædelse og overgangsordning

Det foreslås, at tidspunktet for, hvornår alle børn i daginstitutioner skal tilbydes et sundt frokostmåltid udskydes til den 1. august 2011. De nye regler om kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling træder i kraft den 1. januar 2011 og omfatter følgende elementer,;

Loftet for den maksimale forældrebetalingsandel nedsættes til 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter ekskl. udgiften til frokost for en plads i daginstitution. I daginstitutioner, hvor der tilbydes et sundt frokostmåltid, jf. lovforslagets § 16 a, stk. 1, betaler forældrene kommunens budgetterede udgift til frokostmåltidet. Der ydes friplads og søskendetilskud til forældrebetalingen. Kommunalbestyrelsen kan give tilskud til frokostmåltidet.

Kommunalbestyrelsen får pligt til at give et fripladstilskud til de forældrearrangerede frokostordninger.

Kommunalbestyrelsen skal senest den 31. december 2010 give forældrene mulighed for at træffe beslutning om at fravælge frokostmåltidet.

I daginstitutioner, hvor frokostmåltidet er indført eller igangsættes i 2010, skal forældrenes eventuelle fravalg af frokost være gennemført senest den 1. juli 2011.

I daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid, kan forældrenes egenbetaling frem til udgangen af 2010 hæves til maksimalt 30 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i en daginstitution inkl. frokostmåltidet.

I daginstitutioner, hvor kommunen ikke har budgetteret med at indføre frokostmåltidet før den 1. januar 2011, og forældrene træffer beslutning om fravalg, igangsættes ordningen ikke.

Kommunalbestyrelsen skal oplyse forældrene om, hvad den forventede pris for frokostmåltidet bliver efter 1. januar 2011.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

6. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget er sendt i høring hos følgende organisationer: Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), FOA - fag og arbejde, Daginstitutionernes Landsorganisation (DLO), Landsforeningen af forældre til børn i dagtilbud (FOLA), Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Kommunernes Landsforening (KL), Foreningen af socialchefer i Danmark, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), FTF, Børnerådet, Det Centrale Handicapråd og Danske Handicaporganisationer (DH).

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser / mindreudgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner		
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet		
Miljømæssige konsekvenser		
Administrative konsekvenser for borgerne		
Forholdet til EU-retten	Forholdet indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at forældrebestyrelsens minimumskompetence udvides til også at omfatte beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid. Beslutningen om fravalg træffes efter reglerne i forslagets § 16 b.

Til nr. 2

Den foreslåede bestemmelses stk. 1 er en delvis videreførelse af § 16 a, som blev indført ved § 1, nr. 2, i lov nr. 1148 af 3. december 2008, dog med redaktionelle ændringer.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde alle børn i daginstitutioner et sundt frokostmåltid. Kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde et sundt frokostmåltid er dog ikke gældende for daginstitutioner, hvor forældrebestyrelsen, efter kommunalbestyrelsens fastsatte retningslinjer, har fravalgt frokostmåltidet, jf. lovforslagets § 16 b, stk. 1-3. Derudover har kommunalbestyrelsen mulighed for at beslutte, at børn i institutioner, som anvender skoven som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen, ikke er omfattet af § 16 a, stk. 1.

Formålet med den foreslåede § 16 a er at sikre, at alle børn får et tilbud om et sundt frokostmåltid, mens de er i daginstitution. Bestemmelsen i stk. 1 gælder alle daginstitutioner omfattet af § 19 i dagtilbudsloven, dvs. kommunale daginstitutioner, selvejende daginstitutioner og privatinstitutioner. Endvidere gælder bestemmelsen eksisterende puljeordninger omfattet af dagtilbudslovens § 102.

Et sundt frokostmåltid betegner, at måltidet skal følge de til enhver tid gældende officielle danske anbefalinger for kost til børn i den relevante aldersgruppe. Nærmere information om anbefalingerne kan findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside www.altomkost.dk.

Frokostmåltidet omfatter både mad og drikke. Kravet om, at frokostmåltidet skal være sundt, omfatter det samlede frokostmåltid. Det beslutes lokalt, om maden skal være varm eller kold, om maden skal være økologisk, om maden skal tilberedes i institutionen, leveres fra kommunalt storkøkken eller privat leverandør mv.

Kommunalbestyrelsen skal i relation til ovenstående sikre, at der etableres faciliteter til madlavning i den enkelte daginstitution, eller at der indgås aftaler med levering af et frokostmåltid fra eventuelle kommunale fælleskøkkener eller private leverandører. Der henvises i den sammenhæng til www.fvst.dk, for så vidt angår registrering af daginstitutionskøkkener og de indretningsmæssige krav til køkkenerne.

Forslaget medfører, at kommunalbestyrelsen ved godkendelse af en privatinstitution skal påse, at der er de nødvendige køkkenmæssige faciliteter, så privatinstitutionen kan tilbyde et sundt frokostmåltid.

Dagplejen er ikke omfattet af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelses stk. 2 er en delvis videreførelse af § 16 a, stk. 2, som blev indført ved § 1, nr. 2, i lov nr. 1148 af 3. december 2008, dog med redaktionelle ændringer.

Det foreslås i *stk. 2*, at bestemmelsen omfatter alene børn i daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid efter lovforslagets § 16 a, stk. 1. Bestemmelsen er rettet mod de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering finder, at kommunen ikke på forsvarlig vis kan tilbyde et barn et sundt frokostmåltid i dagtilbuddet. Bestemmelsen dækker således de tilfælde, hvor et barn har en lægedokumenteret allergi eller anden sygdom, der kræver en speciel og kompleks kostsammensætning, der kræver specialviden at tilberede, og som kommunalbestyrelsen vurderer, at den ikke forsvarligt kan tilbyde barnet.

Børn, der modtager frokost som en del af dagtilbudsydelsen efter § 16 a, stk. 4, er ikke omfattet af bestemmelsen.

Stk. 3 er ny.

Det foreslås i *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen får mulighed for at beslutte, at daginstitutioner, som daglig eller hovedsagelig anvender skoven eller lignende naturområder som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen – populært kaldet skovbørnehaver – ikke er omfattet af lovforslagets § 16 a, stk. 1.

Udgangspunktet for vurderingen af, hvorvidt en given daginstitution kan karakteriseres som en skovbørnehave er således, at institutionen som hovedregel anvender skoven som udgangspunkt for barnets ophold i daginstitutionen. Institutioner, hvor f.eks. en del af børnegruppen på skift f.eks. en eller to uger om måneden tager i skoven hele dagen er således ikke at betragte som en skovbørnehave.

Kommunalbestyrelsen skal som grundlag for en eventuel beslutning om, at børn i skovbørnehaver ikke er omfattet af lovforslagets § 16 a, stk. 1, vurdere, om et sundt frokostmåltid vanskeliggør institutionens mulighed for fortsat at anvende skoven som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen.

Stk. 4 er ny.

Det foreslås i *stk. 4*, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at mad indgår som en del af dagtilbudsydelsen for alle børn i samme aldersgruppe. Kommunalbestyrelsen kan således beslutte, at frokost eller anden mad indgår som en del af dagtilbudsydelsen inden for det fastsatte maksimum for forældrenes egenbetaling på 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution. Det er en forudsætning, at alle børn i daginstitutioner i den pågældende aldersgruppe modtager mad som en del af dagtilbudsydelsen.

Forslaget tilgodeser de mange velfungerende ordninger i typisk vuggestuer, hvor børnene får frokost og/eller anden mad som en del af dagtilbudsydelsen, og hvor forældre og børn erfaringsmæssigt er glade for ordningen.

I daginstitutioner, hvor der indgår mad som en del af dagtilbudsydelsen, betaler forældrene ikke kommunens budgetterede udgift til frokost, jf. lovforslagets § 32 a. Der henvises til bemærkningerne om beregningsgrundlag og forældrenes egenbetaling i tilfælde, hvor frokosten indgår som en del af dagtilbudsydelsen.

Børn i daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelse er ikke omfattet af lovforslagets § 16 a, stk. 2. Forældrebestyrelsen i daginstitutioner, hvor der indgår mad som en del af dagtilbudsydelsen kan ikke træffe beslutning om at fravælge frokostmåltid, jf. lovforslagets § 16 b, stk. 1-3.

Til nr. 3

Bestemmelsen er ny. Formålet med bestemmelsen er at give forældregruppen i den enkelte daginstitution indflydelse på, om deres barn skal have et sundt frokostmåltid i daginstitutionen.

Det foreslås i *stk. 1*, at forældrebestyrelsen i den enkelte daginstitution får mulighed for at fravælge et sundt frokostmåltid, som kommunalbestyrelsen efter lovforslagets § 16 a har pligt til at tilbyde alle børn i daginstitutioner. Med forældrebestyrelse henvises til dagtilbudslovens § 14, stk. 1 og 2 samt §§ 15 og 16, hvorefter der i alle daginstitutioner er adgang til at oprette en forældrebestyrelse med et flertal af forældre.

Bestemmelsen omfatter alle daginstitutioner, der er omfattet af § 19, stk. 1 og 2 i dagtilbudsloven, dvs. kommunale og selvejende daginstitutioner. I selvejende daginstitutioner med en tostrengt model træffes beslutningen af forældrebestyrelsen, hvor der er et flertal af forældre. I tilfælde, hvor den selvejende daginstitution har valgt en såkaldt enstrengt model, hvor bestyrelsen består af et flertal af forældre, træffes en eventuel beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid i institutionsbestyrelsen.

Beslutningen om fravalg skal foretages på baggrund af den enkelte forældrebestyrelses beslutningskompetence, som denne er fastsat i dagtilbudsloven eller i daginstitutionens vedtægter, jf. dagtilbudslovens § 16, stk. 1. Forældrebestyrelsen har som udgangspunkt beslutningskompetencen i forhold til at fravælge det sunde frokostmåltid, men den enkelte daginstitution kan i vedtægterne vælge at fastsætte særlige procedurer for fravalget, som skal danne udgangspunkt for forældrebestyrelsens beslutning. Det kan således fremgå af vedtægterne, at forældrebestyrelsen beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid lægges ud til afstemning hos forældregruppen i daginstitutionen.

Såfremt beslutningen om fravalg lægges ud til afstemning (f.eks. med afsæt i vedtægter eller under henvisning til flere enheder), er det hensigtsmæssigt, at processen for den eventuelle beslutning om fravalg af frokostmåltidet tilrettelægges, så forældrene i god tid får besked om muligheden for fravalg herunder, hvor og hvornår fravalget kan finde sted. Herudover kan det være hensigtsmæssigt at oplyse forældrene om, hvordan forældrene kan afgive stemme om fravalg, herunder om det er pr. brev eller på et forældremøde. Det kan under alle omstændigheder være hensigtsmæssigt at inddrage såvel den samlede forældregruppe, medarbejdere og lederen i den enkelte daginstitution.

I en aldersintegreret daginstitution kan forældrebestyrelsen beslutte, at fravalget alene sker for én aldersgruppe i institutionen, dvs. f.eks. for børn i 0-2 års alderen.

Forældrebestyrelsens beslutning omfatter alle børn i daginstitutionen. Det vil sige, at de enkelte forældre i daginstitutionen således ikke kan træffe anden beslutning end den, som er truffet af forældrebestyrelsen.

Hvis de formelle retningslinjer, som er fastsat i kommunalbestyrelsens retningslinjer og daginstitutionens vedtægter mv. er fulgt, kan en beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid ikke ændres eller forkastes af forældregruppen eller ledelsen i daginstitutionen.

For at sikre, at forældrene er bekendte med, hvad der fravælges, bør kommunen, inden forældrebestyrelsens træffer beslutning om fravalg, orientere forældregruppen om frokostmåltidet. Orienteringen skal omhandle den forventede pris for frokostmåltidet og adgang til friplads- og søskendetilskud. Herudover kan det være hensigtsmæssigt at orientere om hvilken type af frokostordning, der forventes at tilbydes i institutionen.

Det følger af bestemmelsen, at i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har besluttet, at der af sociale og sundhedsmæssige årsager skal være et sundt frokostmåltid i en konkret daginstitution, jf. lovforslagets § 16 a, stk. 3, har forældrebestyrelsen ikke mulighed for at træffe beslutning om at fravælge frokostmåltidet.

Det foreslås i *stk. 2*, at beslutningen om fravalg træffes af et simpelt flertal af stemmeberettigede forældre i tilfælde, hvor en daginstitution består af flere enheder.

En daginstitution er i dagtilbudslovens forstand ikke en fysisk afgrænset størrelse. Det, der i dag afgrænser og definerer en daginstitution, er som udgangspunkt, at der er etableret en forældrebestyrelse og en ledelse af daginstitutionen herunder de naturlige fællesskaber og samarbejde omkring børn og personale. Derfor kan en daginstitution i dag bestå af flere fysisk adskilte enheder, og ledelsen og forældrebestyrelsen i en daginstitution kan derfor i nogle tilfælde favne store grupper af børn og forældre.

For at sikre, at beslutningen om fravalg af et sundt frokostmåltid træffes så tæt på forældrene som muligt, indføres begrebet 'daginstitutioner med flere enheder' i lovgivningen. Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter hvilke daginstitutioner i kommunen, der består af flere enheder.

En daginstitution med flere enheder er som hovedregel kendetegnet ved, at daginstitutionen har flere enheder, der er fysisk adskilt fra hinanden på en måde, så børn og personale ikke i det daglige kan bevæge sig fra en enhed til de andre enheder i daginstitutionen. Samtidig er der et samarbejde i enheden omkring den daglige opgavevaretagelse, der er afgrænset til den pågældende enheds børnegruppe og personalegruppe. I tilfælde, hvor to enheder er fysisk adskilte, men hvor der også er et dagligt fællesskab og samarbejde på tværs af enhederne omkring personale og børn, kan beslutningen om fravalg træffes af et flertal af forældrene i de to enheder.

Når en daginstitution består af flere enheder, træffes beslutningen om fravalg af frokost i den enkelte enhed og ved en flertalsafgørelse blandt de stemmeberettigede forældre i den pågældende enhed. Der henvises i øvrigt til bemærkninger til § 16 b, stk. 2.

I aldersintegrerede daginstitutioner/enheder kan beslutningen om fravalg af frokostmåltidet differentieres på aldersgrupper f.eks. ved, at der træffes beslutning om at fravælge frokostmåltidet for børnehavebørnene men ikke for vuggestuebørnene.

I daginstitutioner efter § 19, stk. 2 og 3, der etableres og drives som samdrevne daginstitutioner sammen med en skole, træffes beslutningen af et flertal af forældrene i daginstitutionen, da denne betragtes som en enhed i den samdrevne institution, jf. § 16 b, stk. 2.

Med et simpelt flertal af stemmeberettigede forældre menes, at over halvdelen af alle forældre med børn i enheden skal fravælge frokostmåltidet for, at beslutningen er gyldig. Forældre, der ikke aktivt afgiver en stemme indgår i afstemningens resultat som forældre, der ikke har fravalgt et sundt frokostmåltid. Hvert barn i en enhed vægter lige med én stemme. Dette indebærer, at et forældrepar med to søskendebørn i samme enhed har to stemmer. For definitionen af forældre henvises til gældende regler i dagtilbudslovens § 2.

Efter *stk. 3* foreslås, at et fravalg om et sundt frokostmåltid skal træffes ved et simpelt flertal af stemmeberettigede forældre i den enkelte privatinstitution. Der henvises til bemærkningerne til *stk. 2*.

Det foreslås i *stk. 4*, at der fastsættes en minimums- og en maksimumsgrænse for, hvornår forældrene skal have mulighed for at fravælge et sundt frokostmåltid.

Forældre, der er omfattet af muligheden for at fravælge frokostmåltidet, skal have mulighed for at fravælge frokostmåltidet mindst hvert andet år og højst én gang om året. Når forældrebestyrelsen/forældrene har fra-

valgt frokostmåltidet, skal ordningen ophøre senest 6 måneder efter, at forældrenes beslutning om fravalg er registreret hos kommunen.

Kommunen fastsætter i retningslinjerne for fravalg, jf. stk. 6, hvordan forældrebestyrelsens/forældrenes fravalg modtages i kommunen. Forældrenes fravalg er modtaget i kommunen, når kommunens retningslinjer for forældrenes fravalg er opfyldt.

Det er kommunalbestyrelsen, som er ansvarlig for, at forældrebestyrelsen/forældrenes beslutning om fravalg bliver registreret i kommunen i overensstemmelse med de retningslinjer, som er fastsat af kommunalbestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 5*, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med forældrebestyrelsen/forældrenes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid skal oplyse forældrene om kommunens budgetterede udgift pr. barn til et sundt frokostmåltid, jf. § 32 a, stk. 4.

Kommunen skal således oplyse forældrene om, hvad forældrenes betaling for frokostmåltidet forventes at blive, ligesom det kan være hensigtsmæssigt, at forældrene oplyses om typen af den frokostordning, som kommunen forventer at levere. Forældrenes beslutning om fravalg vil således finde sted på et oplyst grundlag, idet forældrene på denne måde kan træffe beslutningen om fravalg af frokost på baggrund af den forventede pris for frokostmåltidet samt typen af frokostordningen. Kommunens budget kan f.eks. baseres på indhentede priser fra leverandører.

Det foreslås i *stk. 6*, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for forældrenes fravalg af frokostmåltidet. Kommunalbestyrelsens retningslinjer kan indgå i vedtægten for styrelsen af de kommunale dagtilbud, jf. dagtilbudslovens § 16, stk. 1.

I retningslinjerne skal det som minimum fremgå, hvordan forældrenes beslutning om fravalg skal foregå, herunder inden for hvilke tidsfrister forældrene har mulighed for at fravælge frokostmåltidet.

Daginstitutioner, som har fravalgt den kommunale frokostordning, kan på et senere tidspunkt tilmelde sig frokostordningen igen. Kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer herfor, jf. § 16 b, stk. 4.

Kommunalbestyrelsens retningslinjer skal offentliggøres, så forældrene får mulighed for at orientere sig om, hvordan de kan fravælge frokostmåltidet, og hvilke tidsfrister der er fastsat i den enkelte kommune. Offentliggørelse skal ske på kommunens hjemmeside samt på daginstitutionens hjemmeside, såfremt institutionen har en hjemmeside.

Stk. 7, er ny.

Udgangspunktet er, at alle børn i daginstitutioner tilbydes et sundt frokostmåltid efter lovforslagets § 16 a, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 7*, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal være et sundt fælles frokostmåltid i en daginstitution eller i en enhed i en daginstitution, hvis det vurderes at være særligt påkrævet for børnegruppen ud fra en samlet vurdering af både sociale og sundhedsmæssige forhold. Når en daginstitution består af flere enheder, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der skal være et sundt frokostmåltid i én af daginstitutionens enheder.

Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvornår et sundt frokostmåltid er særligt påkrævet for den samlede børnegruppe. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte retningslinjer for vurderingen af, hvornår et sundt frokostmåltid vil være særlig påkrævet i en given daginstitution eller enhed. Kommunalbestyrelsens beslutning skal basere sig på en konkret vurdering af de sociale og sundhedsmæssige forhold hos den samlede børnegruppe.

Børns trivsel og parathed i forhold til læring hænger bl.a. sammen med, om børnene får en sund og tilstrækkelig kost. Frokostmåltidet er i den forbindelse et væsentligt element i forhold til at understøtte, at børn trives, indgår i sociale sammenhænge, leger og deltager aktivt i lærende aktiviteter. Kommunalbestyrelsen skal derfor i sin vurdering lægge vægt på, om der er sociale og sundhedsmæssige forhold, der har betydning for børnegruppens trivsel, sundhed, udvikling og læring, og som gør det særlig påkrævet, at der er et sundt fælles frokostmåltid i daginstitutionen.

I vurderingen af, om der hos børnene er sundhedsmæssige forhold, der gør det særligt påkrævet, at daginstitution/enheden skal være omfattet af et sundt frokostmåltid kan være, at der er en stor gruppe af børn, som kommer fra familier med sundhedsmæssige problemstillinger, som f.eks. manglende kendskab til sund kost, eller hvor familien ikke kan eller vil sikre sund og tilstrækkelig kost til barnet. Indikatorer på disse forhold kan f.eks. være høj andel af over- eller undervægtige børn, høj andel af børn med dårlig tandsundhed.

I vurderingen af, om der hos børnene er sociale forhold, der gør det særligt påkrævet, at daginstitution/enheden skal være omfattet af et sundt frokostmåltid kan være, at der er en stor gruppe af børn, som kommer fra familier med sociale problemstillinger, som f.eks. at der er en høj andel af børn med børnesager eller hvor søskende har børnesager, høj andel af børn med socialpædagogisk- eller økonomisk fripladstilskud og høj andel af underretninger på børn i en given daginstitution.

De ovenstående sundhedsmæssige og sociale forhold vil kunne sammenholdes med udtalelser fra dagtilbudsledelse, forældre, sundheds- og tandplejen i forhold til deres vurdering af, om det er særlig påkrævet, at der skal være et sundt frokostmåltid i daginstitutionen.

Både de sociale og sundhedsmæssige kriterier skal være opfyldt for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal være et sundt frokostmåltid i en daginstitution/enhed.

I forbindelse med indhentelse af oplysninger skal de almindelige regler om tavshedspligt iagttages.

Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om beslutningen om at et sundt frokostmåltid er særligt påkrævet i en daginstitution eller enhed, skal træffes på forhånd, eller om beslutningen først træffes, hvis der kommer en anmodning om fravalg af frokostmåltidet fra en daginstitution/enhed.

Kommunalbestyrelse, dagtilbudspersonale og sundhedsplejen har som hidtil en forpligtelse til at vejlede og rådgive familier i forhold til at sikre barnet den bedst mulige trivsel, herunder at gå i dialog med forældre, hvis det opleves, at barnet ikke får en tilstrækkelig eller sund mad med i madpakken.

Uanset kommunalbestyrelsens procedurer vil det være hensigtsmæssig med en høj grad af offentlighed og åbenhed omkring rammerne for frokostmåltidet og forældrebestyrelsens/forældrenes mulighed for fravalg.

Det foreslås i stk. 8, sidste punktum, at kommunalbestyrelsens beslutning om, at et sundt frokostmåltid er særligt påkrævet i en given daginstitution/enhed skal følge den periode, som kommunen i øvrigt har fastsat for forældrebestyrelsens beslutning om fravalg, jf. § 16 b, stk. 4. Når perioden er ophørt, skal kommunalbestyrelsen således på ny foretage en vurdering af, hvorvidt et sundt frokostmåltid fortsat er særligt påkrævet i forhold til børnegruppen i den konkrete daginstitution/enhed. Hensynet er, at hovedparten af børnene i en daginstitution/enhed efter to år er udskiftet, hvorfor det er hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen på ny vurderer, om der er forhold hos børnene, der gør, at det fortsat er særligt påkrævet, at der skal være et sundt frokostmåltid i daginstitutionen/enheden.

Til nr. 4

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af dagtilbudslovens § 17. Stk. 1 og 3 er nye.

Det foreslås i *stk. 1*, at forældrebestyrelsen i daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4 eller forældrene i den enkelte enhed/privatinstitution får mulighed for at etablere forældrearrangerede frokostordninger i de tilfælde, hvor de har fravalgt et sundt frokostmåltid, som kommunen er ansvarlig for. En forældrearrangeret frokostordning kan endvidere etableres i daginstitutioner, der er karakteriseret som skovbørnehaver, og som ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid.

Den forældrearrangerede frokostordning baserer sig på et privatretligt grundlag, hvor forældrene indgår en aftale med en privat leverandør af frokost. Eventuelle tvister mellem parterne skal afgøres efter almindelige aftaleretlige regler ved domstolene.

Den forældrearrangerede frokostordning skal ophøre, når en daginstitution eller en enhed igen modtager et sundt frokostmåltid, som kommunen er ansvarlig for. Forældrebestyrelsen/forældrene i den enkelte enhed er ansvarlige for, at ordningen ophører til det tidspunkt, hvor det sunde frokostmåltid leveres fra kommunen. Dette indebærer, at forældrene skal være opmærksomme på opsigelse mv. i forbindelse med kontraktindgåelse.

Forældrebestyrelser i to eller flere daginstitutioner med forældrebetalte frokost- eller madordninger kan indgå i et samarbejde om de forældrebetalte ordninger på tværs med henblik på bl.a. at opnå stordriftsfordele.

Stk. 2 er en delvis videreførelse af dagtilbudslovens § 17, stk. 1, som den blev indført ved lov nr. 1148 af 3. december 2008.

Det foreslås i *stk. 2*, at alle daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4 eller forældrene i den enkelte enhed/privatinstitution, har mulighed for at etablere en forældrearrangeret madordning – tidligere forældrebetalte madordninger - for den kost, der ikke udgør frokostmåltidet.

Der kan etableres forældrearrangerede madordninger i daginstitutioner, hvor kommunen er ansvarlig for at levere et sundt frokostmåltid. Der kan ligeledes etableres forældrearrangerede frokostordninger i daginstitutioner, hvor forældrene har fravalgt den kommunale frokostordning. Der kan ligeledes etableres forældrearrangerede madordninger i skovbørnehaver, hvor kommunalbestyrelsen har besluttet, at denne ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid.

Stk. 3 er ny.

Det foreslås i *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte rammer for forældrearrangerede frokost- og madordninger, som forældrene etablerer efter bestemmelsens stk. 1 og 2. Såfremt kommunalbestyrelsen fastsætter rammer for ordningerne skal alle forældrearrangerede ordninger leve op til de rammer, som er fastsat af kommunen.

Kommunalbestyrelsens rammer skal være sagligt begrundede i økonomiske forhold som f.eks., at ordningerne skal kunne gennemføres inden for de fysiske rammer, der er til stede i daginstitutionen/enheden således, at forældrene ikke kan pålægge kommunen at etablere større eller udvidede køkkenfaciliteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere fastsætte rammer om, at ordningen ikke må medføre betydelige merudgifter til personaleresourcer end der almindeligvis benyttes til håndtering af mad i daginstitutionerne i kommunen eller, at ordningen ikke må pålægge kommunalbestyrelsen et arbejdsgiveransvar ved f.eks. ansættelse af en køkkendame i daginstitutionen.

Det skal dog bemærkes, at der, uanset valg af frokostordning, skal være et i henhold til fødevarermyndighederne registreret køkken i daginstitutionen, så der er mulighed for at tilbyde et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1 og etablere en forældrearrangeret frokost- eller madordning.

Hvis kommunalbestyrelsen har besluttet, at der må ansættes køkkenpersonale i de forældrearrangerede frokost- og madordninger, ansættes dette personale i givet fald på tilsvarende måde som det øvrige personale i daginstitutionen. Kommunalbestyrelsen er arbejdsgiver for køkkenpersonalet og har dermed ansvaret for, at køkkenpersonalet er omfattet af lovpligtige forsikringer, bliver dækket under fravær ved sygdom pga. barsel, indbetaling af feriepenge m.v.

Stk. 4. er en videreførelse af dagtilbudslovens § 17, stk. 3, 1. og 2. punktum.

Det foreslås i *stk. 4*, at de enkelte forældre med børn i en daginstitution beslutter, om de vil benytte den forældrearrangerede frokost- eller madordning og betale for ordningen. Det er alene de forældre, der benytter ordningen, der betaler til frokost- eller madordningen.

Betaling for og tilskud til forældrearrangerede frokost- og madordninger er ikke en del af de almindelige forældrebetalingsregler. Bestemmelsen udvider således ikke forældrebestyrelsens kompetence herunder i forhold til kommunens udgifter, fastsættelse af forældrebetaling mv.

Det foreslås i *stk. 5*, at i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen giver mulighed for ansættelse af køkkenpersonale i daginstitutionen, skal lønudgiften til køkkenpersonalet indregnes i den pris, som forældrene betaler til den forældrearrangerede mad- og frokostordning. Lønomskostninger, herunder ATP, feriepenge, arbejdsskadeforsikring, nettoudgifter ved sygdom og barsel mv. til køkkenpersonale i forbindelse med en forældrearrangeret frokost- og madordning skal indregnes i forældrenes betaling til ordningen. Hermed skal indregnes de lønudgifter, der er i forbindelse med forberedelse og tilberedning af maden mv. Der kan ikke indregnes andre udgifter vedrørende administration af ansættelsesforhold som f.eks. udgifter til lønadministration.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 32 a, stk. 3 vedrørende udgifter, der ikke kan indregnes i forældrenes betaling til frokost- eller madordningen.

Det foreslås i *stk. 6*, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til forældrearrangerede frokostordninger. Hensigten er at sikre, at der ikke etableres dyre frokostordninger, som mange forældre ikke vil have mulighed for at deltage i. Kommunalbestyrelsen skal ikke fastsætte et maksimumbeløb for madordninger, der alene kan etableres for den mad, der ligger ud over frokosten.

Det foreslås i *stk. 7*, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde at administrere forældrearrangerede frokost- og madordninger efter *stk. 1 og 2*. Bestemmelsen er i overensstemmelse med gældende praksis. Forældrene skal betale den fulde udgift til kommunens administration af ordningerne. Dette indebærer således, at kommunens udgifter til administrationen af ordningen, herunder udsendelse af girokort, portoudgifter mv. indgår som en del af forældrenes betaling til ordningen.

Stk. 8 er ny.

Det foreslås i *stk. 8*, at kommunalbestyrelsen skal give fripladstilskud til forældrearrangerede frokostordninger. Kommunalbestyrelsen afholder udgiften til administration af friplads.

Stk. 9 er en videreførelse af dagtilbudslovens § 17, *stk. 6*.

Det foreslås i *stk. 9*, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at give et tilskud til forældrearrangerede madordninger i daginstitutioner efter § 19, *stk. 2-4* under hensyn til forældrenes økonomiske forhold. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at det ikke er forældrenes økonomiske situation, der er afgørende for, at barnet deltager i en forældrearrangeret madordning. Såfremt kommunalbestyrelsen beslutter at give et økonomisk tilskud til forældrearrangerede madordninger, vil dette gælde for alle daginstitutioner, der etablerer madordninger i kommunen efter bestemmelsen. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse, hvorledes de ønsker at administrere og organisere ordningen, såfremt kommunen ønsker at give økonomisk tilskud til madordninger. Økonomisk tilskud til forældrearrangerede madordninger kan organiseres, så tilskuddet følger retten til økonomisk friplads efter de almindelige forældrebetalingsregler.

Det foreslås i *stk. 10*, at Socialministeren fastsætter regler om fripladstilskud til forældrearrangerede frokostordninger.

Til nr. 5

Bestemmelsen er en konsekvensændring. Ved kommunalbestyrelsens manglende overholdelse af pasningsgarantien hæves kommunalbestyrelsens tilskud med 3 procentpoint og forældrenes egenbetaling reduceres med 3 procentpoint. Procenterne tilrettes som følge af de nye grænser for forældrenes egenbetaling og kommunens tilskud til daginstitutioner.

Til nr. 6

Det foreslås, at bestemmelsen om beregningsgrundlaget for forældrenes egenbetaling ophæves. Beregningsgrundlaget for fastsættelse af forældrenes egenbetaling er i stedet indarbejdet i lovforslagets nr. 7 og 8 med de ændringer, der følger af, at udgiften til frokosten opgøres for sig og afholdes af forældrene, medmindre kommunen beslutter et serviceniveau for dagtilbuddene, der indebærer, at frokost er en del af dagtilbudsydelsen for alle børn i daginstitutioner eller for alle børn i daginstitutioner i den aldersgruppe, barnet tilhører.

Til nr. 7

§ 32 vedrører de foreslåede regler for tilskud og forældrenes egenbetaling for dagtilbudsydelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunens tilskud mindst skal udgøre 75 procent og forældrenes egenbetaling højst 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter ved en plads i daginstitutionen. Med forslaget reduceres loftet for forældrenes egenbetaling fra 30 procent til 25 procent af budgetterede bruttodriftsudgifter opgjort efter *stk. 2 og 3*.

Det foreslås i *stk. 2*, at opgørelsen af de budgetterede bruttodriftsudgifter til brug for fastsættelse af tilskud og forældrenes egenbetaling opgøres uden udgifter til frokostmåltidet efter 16 a, *stk. 1*. Herudover er bemærkningerne om beregningsgrundlaget for bruttodriftsudgifterne en videreførelse af bemærkningerne til den nugældende § 32. Bruttodriftsudgiften, der ligger til grund for tilskud og forældrenes egenbetaling, er fortsat ekskl. udgifter til administration og tilsyn og ekskl. ejendomsudgifter, jf. dagtilbudslovens § 98.

Ved vurderingen af, om en udgift kan indgå i grundlaget for beregning af forældrenes egenbetaling, skal der blandt andet skelnes mellem myndighedsopgaver, der ikke kan indregnes, og udgifter til dagtilbuddets drift, som kan indregnes.

Anlægsudgifter og ejendomsrelaterede udgifter, der kan indgå i beregningsgrundlaget

– Løbende nyanskaffelser af inventar, når anskaffelsen ikke sker i forbindelse med nybygning eller om- og tilbygning af dagtilbud.

– Nyanskaffelser, der er børnerelaterede, som legeredskaber, borde og stole m.v., når anskaffelsen ikke sker i forbindelse med nybygning eller om- og tilbygning af dagtilbud.

– Løbende driftsudgifter vedrører den faste ejendom, herunder forbrugsafgifter vedr. ejendommen som udgifter til renovation, vand, vandafledningsafgift, el, gas, varme m.v.

– Løbende driftsudgifter ved busbørnehaver, f.eks. til benzin, vask og lignende.

– Forsikring, der ikke vedrører ejendommen, som f.eks. arbejdsulykkesforsikring m.v.

– Udgifter til renholdelse, vask, vinduespolering og lignende renholdelse – herunder kan vask på vaskeri eller anskaffelse af vaskemaskine indgå.

– Udgifter til almindelig daglig vedligeholdelse af institutionerne med småreparationer og lignende både af udenomsarealer og indvendig vedligeholdelse.

Moms

Kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling til dagtilbud opgøres inkl. merværdiafgift (moms). Ved beregning af forældrebetaling er det momsen af de udgiftstyper, som kan indregnes i forældrenes egenbetaling, der indgår. Momsbærende poster vedrørende f.eks. ejendomsudgifter kan ikke indgå.

Lønudgifter

Løn m.v. til medarbejdere udgør en væsentlig post på dagtilbuddenes budgetter og er langt den største andel af de udgifter, der kan indregnes i forældrenes egenbetaling.

Med under personaleudgifter kan regnes:

– Udgifter både til fastansatte og til vikarer i dagtilbuddene.

– Udgifter til støttepædagoger, idet de indgår i personalenormeringen.

– Efteruddannelse / kurser.

Lønudgifter til personale i dagpleje og daginstitutioner indgår, uanset om de benyttes til det enkelte dagtilbud eller er samlet i en central pulje.

På områder, hvor der er statslig refusion for lønudgifter, kan kun de kommunale udgifter indregnes. F.eks. i forbindelse med barsel og sygdom, løntilskudsjob, fleksjob m.v.

Anden støtteindsats

Udover den ekstra støtte til børnene i dagtilbud, som støttepædagoger giver, ydes der andre former for særlig støtte til børnene. For at vurdere, om anden form for støtte til et barn i dagtilbud kan indregnes i grundlaget for forældrenes egenbetaling, skal der tages udgangspunkt i den funktion/opgave i forhold til barnet, som varetages.

Når indsatsen har samme karakter og funktion, som støttepædagogindsatsen, kan udgiften indregnes. I det omfang støtten er rettet mod en gruppe af børn og indeholder træning/supervision af det almindelige personale, kan udgiften ligeledes indgå i beregningsgrundlaget, f.eks. særlig støtte til en specialgruppe i en børnehave.

Hvis funktioner har karakter af individuel behandling, betragtes det som støtteopgaver, der ikke er integreret i institutionen, og som derfor ikke kan indregnes. Udgifter til sprogstimulerende tilbud for tosprogede småbørn afholdes af kommunen og kan derfor ikke indregnes.

Udgifter, der er forbundet med særlig støtte til børn efter servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge, kan ikke indregnes.

Tolkeudgifter

I det omfang tolkebistand er en integreret del af børnearbejdet og nødvendig for at kunne udføre den pædagogiske opgave med barnet, kan udgiften indregnes i forældrenes egenbetaling. Der kan således ikke indregnes udgifter i forbindelse med tolkebistand, der hører under kommunens generelle vejledningsforpligtelse, herunder f.eks. i forbindelse med ansøgning om optagelse i et dagtilbud og forældresamtaler.

Ansatte i den kommunale forvaltning (pædagogiske konsulenter m.fl.)

I den kommunale forvaltning er der personer med forskellige opgaver i forhold til dagtilbuddene f.eks. pædagogiske konsulenter og institutionskonsulenter.

Det afgørende for spørgsmålet om medregning i forældrebetalingen er den opgave, disse personer varetager. Såfremt der er tale om administration og myndighedsopgaver, som f.eks. tilsyn og visitation, kan udgifterne ikke indregnes.

Derimod kan opgaver, som er knyttet til udførelse af det pædagogiske arbejde, indregnes i grundlaget for forældrebetalingen, f.eks. supervision/træning af personale, ledelse af institutionen og den pædagogiske ledelse af dagplejen, uddannelse, pædagogisk ledelse og ledelse af støttepædagogkorps.

Det kan være nødvendigt at foretage en opdeling af lønudgifterne, så kun den del, der ikke er myndighedsudøvelse, medregnes i forældrebetalingen. Opdelingen kan ske på baggrund af kommunens skønmæssige vurdering.

Børnerelaterede udgifter

Udgifter, der i øvrigt er knyttet til hverdagen i dagtilbuddene, kan indregnes.

Det beløb, institutionen får til aktiviteter m.v., er direkte driftsudgifter, som kan indregnes. Der kan være tale om udgifter til beskæftigelsesmaterialer, IT-udstyr til børnenes aktiviteter, legeredskaber, legetøj, bøger og lignende. Udgifter knyttet til hygiejniske forhold som vask, bleer, sæbe m.v. kan også indregnes.

Almindelig transport til og fra dagtilbud er ikke en del af dagtilbudsydelsen og dækkes derfor fuldt ud af forældrene. Udgiften til befordring til udflytterbørnehaver kan ikke indregnes. Transport som led i aktiviteter med børnene under opholdet i dagtilbuddet kan indregnes, f.eks. udgifter til klippekort.

Stk. 3 er en videreførelse af de nuværende regler for opgørelse af bruttodriftsudgiften, der ligger til grund for tilskud og forældrenes betaling for ophold i dagtilbud, jf. bemærkningerne til stk. 2. Beslutter kommunen, at frokost er en del af dagtilbudsydelsen, skal tilskud og egenbetaling opgøres inkl. udgifterne til frokost.

Stk. 4 er en videreførelse af eksisterende regler.

Til nr. 8

§ 32 a vedrører de foreslåede regler for tilskud og forældrenes egenbetaling for det sunde frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1.

I *stk. 1* foreslås det, at forældre i daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid, afholder udgiften til frokostmåltidet.

I *stk. 2* foreslås, at kommunen kan beslutte at give tilskud til at nedsætte forældrenes egenbetaling for det sunde frokostmåltid. Det skal fremgå, hvis tilskuddet gives for en bestemt periode. Tilskuddet skal gives efter de forvaltningsretlige grundprincipper om bl.a. saglighed og ligebehandling. Forældrenes egenbetaling er herudover omfattet af reglerne om fripladstilskud, søskendetilskud, behandlingsmæssigt fripladstilskud og socialpædagogisk fripladstilskud. Der fastsættes nærmere regler for disse tilskud i bekendtgørelse om dagtilbud mv., jf. bemyndigelsesbestemmelsen. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at give et tilskud til frokostmåltid efter lovforslagets § 16 a, stk. 1, løbende over året.

I *stk. 3* foreslås, at beregningsgrundlaget for forældrenes egenbetaling opgøres ekskl. udgifter til administration og ekskl. ejendomsudgifter. Opgørelsen af beregningsgrundlaget følger således de samme principper, som anvendes ved opgørelsen af beregningsgrundlaget for pladsen i øvrigt, jf. § 32, stk. 2.

I beregningsgrundlaget for forældrenes betaling til det sunde frokostmåltid indgår udgifter, der er tilknyttet produktionen af frokosten, herunder udgifter til køkkenpersonale og råvarer. Ved køb af eksternt producerede varer (catering) indgår den fulde udgift i beregningsgrundlaget.

Følgende udgifter indgår ikke i beregningsgrundlaget for forældrenes betaling til den kommunale frokostordning:

- Bygningsrelaterede udgifter, herunder anlægsudgifter, renter, afdrag og husleje, hårde/hvidevarer ved etablering af køkkener mv.
- Administrative udgifter, herunder udgifter til opkrævning af takster og tildeling af tilskud, udbud og indgåelse af kontrakter, administration af lønudbetalinger, bogføring, budget/regnskab, revision og personalejuridisk bistand.
- Myndighedsopgaver, herunder tilsyn med institutionerne, rådgivning og vejledning af forældrene.

Der er en række udgifter, der ikke udelukkende er tilknyttet frokostmåltidet, eller som kan være svære at opdele på almindelig drift af daginstitutionen og drift af frokostordningen. Det kan f.eks. være eventuelle ekstraudgifter til el i tilknytning til produktion af frokostmåltidet, renovation o.l. Udgifterne skal kun indgå i beregningsgrundlaget for forældrenes egenbetaling til ophold i daginstitutionen, idet der i alle institutioner, uanset om der er et sundt frokostmåltid eller ej, er udgifter til el til køleskab, udgifter til renovation mv. På samme måde er der personaleudgifter i tilknytning til, at børnene spiser frokosten (f.eks. opdækning, hjælp til spisningen og afrydning), uanset om der er frokostordning, eller om børnene har maden med hjemmefra. Disse indgår ligeledes kun i beregningsgrundlaget for forældrenes egenbetaling for ophold i dagtilbuddet.

I *stk. 4* foreslås, at forældrenes betaling til et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, fastsættes på grundlag af kommunalbestyrelsens vedtagne budget for frokostmåltidet. Kommunalbestyrelsen skal således fastlægge et budget for frokostmåltidet, som forældrene skal præsenteres for i forbindelse med muligheden for at fravælge frokostmåltidet. Forældrene får på denne måde et retvisende grundlag for at kunne træffe beslutning om, hvorvidt de ønsker at fravælge frokosten. Forældrenes betaling for frokostmåltidet kan ændres, når kommunen vedtager et nyt budget. Dette svarer til de almindelige regler for ændring af kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling, jf. § 31, stk. 3, der indebærer, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte forældrenes egenbetaling på baggrund af de budgetterede bruttodriftsudgifter til en plads i et dagtilbud, og løbende over året ved ændring i budgettet kan ændre forældrenes egenbetaling. I forbindelse med ændring af forældrenes takst for frokostmåltidet skal kommunalbestyrelsen iagttage de almindelige varslingsregler om ændring i tilskud og egenbetaling, som fastsat i bekendtgørelse nr. 1082 af 20. november 2009 om pasningsgaranti, kommunens tilskud til brug for dag-, fritids- og klubtilbud, forældrenes egenbetaling og indhentelse af børneattester m.v., som ændret ved bek. nr. 1112 af 30. november 2009.

I *stk. 5* foreslås, at forældrenes egenbetaling og et eventuelt kommunalt tilskud beregnes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter til frokostmåltidet i den enkelte daginstitution eller på grundlag af den gennemsnitlige bruttodriftsudgift i daginstitutioner af samme type. Ved institutioner af samme type forstås daginstitutioner for den aldersgruppe, som barnet tilhører.

I *stk. 6* foreslås, at der ikke opkræves forældrebetaling for frokost for børn, der ikke modtager frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1, efter bestemmelserne i lovforslagets § 16 a, stk. 2 og 3 samt forældre, som har fravalgt frokostmåltidet i henhold til § 16 b, stk. 1.

Til nr. 9

Stk. 2 er en videreførelse af de eksisterende regler i dagtilbudslovens § 31, som foreslås flyttet til bestemmelserne vedrørende dagpleje.

Til nr. 10

Stk. 3-5 er nye.

Det er fastsat i bestemmelsen, at i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen ligeledes give et tilskud pr. barn, der er optaget i en privatinstitution, hvis der tilbydes et sundt frokostmåltid i privatinstitutionen.

Efter *stk. 4* skal tilskuddet svare til det gennemsnitlige budgetterede tilskud efter § 32a, stk. 2, kommunalbestyrelsen giver pr. barn, der modtager frokost efter § 16a, stk.1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.

Stk. 5 fastsætter, at tilskuddet skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til det sunde frokostmåltid.

Til nr. 11

Stk. 4-6 er nye.

Det er fastsat i bestemmelsens *stk. 4*, at hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en daginstitution i en anden kommune, hvis der tilbydes et sundt frokostmåltid i den daginstitution, som barnet er optaget i. Der gives ikke tilskud, hvis barnet er optaget i en dagpleje i en anden kommune.

Efter *stk. 5* skal tilskuddet svare til det gennemsnitlige budgetterede tilskud efter § 32a, stk. 2, som kommunalbestyrelsen giver pr. barn, der modtager frokost efter § 16a, stk.1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.

I *stk. 6* foreslås det, at tilskuddet skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til det sunde frokostmåltid.

Til nr. 12

Det foreslås at indsætte et nyt nr. 5 i dagtilbudslovens § 43, hvorefter kommunalbestyrelsen får hjemmel til at give et henholdsvis søskendetilskud, økonomisk fripladstilskud, behandlingsmæssigt fripladstilskud og socialpædagogisk fripladstilskud til forældre, som opfylder betingelserne for at få de nævnte tilskud jf. dagtilbudslovens § 43. Tilskuddene gives med henblik på nedsættelse af forældrenes betaling til frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1.

Til nr. 13

Stk. 3 og 4 er nye.

Det foreslås i *stk. 3*, at i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en institutionslignende privat pasningsordning, hvis der tilbydes frokost i ordningen.

Efter *stk. 4* skal tilskuddet svare til det gennemsnitlige budgetterede tilskud efter § 32a, stk. 2, kommunen yder pr. barn, der modtager frokost efter § 16a, stk.1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.

Til § 2

Til nr. 1

I lov nr. 1098 af 30. november 2009 om udskydelse af ikrafttrædelsestidspunkt for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner mv. ophæves § 16 a.

Til nr. 2

I lov nr. 1098 af 30. november 2009 om udskydelse af ikrafttrædelsestidspunkt for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner mv. ophæves overgangsbestemmelsen.

Til § 3

I lov nr. 1148 af 3. december 2008 om frokostmåltid i daginstitutioner mv. ændres 1. januar til 1. august 2011.

Til § 4

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft 1. august 2011, men at lovforslagets nr. 4-9 træder i kraft 1. januar 2011.

Det foreslås i stk. 2, at lovforslagets nr. 4-9 træder i kraft 1. januar 2011.

Til § 5

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i perioden fra dagen efter denne lovs bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. juli 2011, skal være et sundt frokostmåltid i en eller flere daginstitutioner efter § 19 i lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge eller til bestemte aldersgrupper i daginstitutioner. Kommunen kan således frem til 31. juli 2011 indføre frokostmåltidet løbende i de enkelte daginstitutioner i kommunen, jf. dog stk. 2, 3 og 4, ligesom kommunen har mulighed for at indføre et sundt frokostmåltid til bestemte aldersgrupper i kommunen. Her tænkes f.eks. på muligheden for at indføre frokost til de 0-2årige børn i en 0-6 års institution.

I institutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid efter lovforslagets § 16 a, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen frem til 31. december 2010 hæve loftet for forældrenes egenbetaling til maksimalt 30 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution, jf. stk. 6. Senest den 1. august 2011 skal alle børn i daginstitutioner have et tilbud om et sundt frokostmåltid.

Det foreslås i *stk. 2*, at forældrebestyrelsen eller et simpelt flertal af forældre i den enkelte enhed, efter denne lovs bekendtgørelse i Lovtidende og senest 31. december 2010, skal have mulighed for at træffe beslutning om at fravælge frokostmåltidet. Kommunalbestyrelsen skal således i den nævnte periode og senest 31. december 2010 sikre, at alle forældre med børn i daginstitutioner får mulighed for at beslutte at fravælge frokostmåltidet. Forældrenes beslutning om fravalg i overgangsåret skal ske i henhold til kommunens fastsatte retningslinjer herfor, jf. stk. 7.

Det foreslås i *stk. 3*, at i daginstitutioner, hvor frokostmåltidet er indført eller igangsættes inden 31. december 2010, og forældrene har truffet beslutning om at fravælge frokostmåltidet, får forældrenes beslutning om fravalg senest virkning den 1. juli 2011, hvor frokostmåltidet således skal være ophørt i institutionen. Med begrebet 'igangsættes' forstås, at kommunen har budgetteret med og dermed planlagt at indføre frokostmåltidet i 2010.

Det foreslås i *stk. 4*, at i daginstitutioner, hvor frokostmåltidet ikke er indført eller igangsat inden den 31. december 2010, og forældrene træffer beslutning om at fravælge frokostmåltidet efter stk. 2, skal kommunen ikke igangsætte frokostmåltidet. Det vil sige, at i daginstitutioner, hvor kommunen har planlagt at indføre et sundt frokostmåltid i perioden fra den 1. januar 2011 og frem til 31. juli 2011, og forældrene i 2010 har truffet beslutning om, at de ønsker at fravælge frokostmåltidet, bliver frokostordningen ikke igangsat i 2011.

Det foreslås i *stk. 5*, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med forældrenes mulighed for at fravælge frokostmåltidet, skal oplyse forældrene, hvad den forventede pris for frokostmåltid bliver efter den 1. januar 2011. Forældrenes beslutning om fravalg skal således ske på et oplyst grundlag, så forældrene har kendskab til kommunen anslåede pris for frokostmåltidet. Kommunalbestyrelsens pris for frokostmåltidet kan f.eks. fastsættes på baggrund af et tilbud fra en leverandør, hvis kommunen vælger at få leveret frokosten udefra, Hvis kommunen har valgt, at frokosten produceres i den enkelte institution eller leveres fra et kommunalt storkøkken, fastsættes prisen for frokost på baggrund af kommunens budgetterede udgift til frokost. Kommunens budget kan f.eks. baseres på indhentede priser fra leverandører eller lignende.

Det foreslås i *stk. 6*, at kommunens tilskud til kommunale og selvejende daginstitutioner, hvor der indgår et sundt frokostmåltid, skal udgøre minimum 70 pct. og forældrenes egenbetaling maksimalt 30 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter ved ophold i daginstitution inkl. frokostmåltidet, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelsestilskud i perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til

og med den 31. december 2010. Det vil sige, at hvis der indgår et sundt frokostmåltid i en daginstitution, kan forældrenes egenbetaling til og med 31. december 2010 fastsættes til maksimalt 30 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i daginstitution. I daginstitutioner, hvor der ikke indgår et sundt frokostmåltid, kan forældrenes egenbetaling maksimalt fastsættes til 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i dagtilbud.

Fra og med 1. januar 2011 nedsættes loftet for forældrenes egenbetaling til 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i dagtilbud.

Det foreslås i *stk. 7*, at kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for forældrenes fravalg af frokostmåltidet i perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. december 2010. Kommunalbestyrelsen skal således fastsætte retningslinjer for forældrenes fravalg i overgangsåret, hvor det af retningslinjerne bl.a. skal fremgå, hvilken procedure der skal gælde for fravalget. Kommunalbestyrelsen skal således fastlægge på hvilket tidspunkt, forældrene skal træffe beslutning om fravalg, ligesom det skal fremgå, hvordan forældrenes beslutning om fravalg skal meddeles kommunen i forhold til at sikre, at beslutningen bliver modtaget i kommunen.

Gældende formulering

§ 15. Forældrebestyrelsen i en daginstitution skal fastsætte principper for daginstitutionens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for daginstitutionen inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

§ 16 a. Alle børn i daginstitutioner omfattet af § 19 skal have et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer efter ansøgning fra et barns forældre afgørelse om, at barnet kan fritages for et sundt frokostmåltid efter stk. 1 mod en reduktion i forældrebetalingen, jf. § 32, stk. 2, hvis barnet har en lægedokumenteret allergi eller anden sygdom, som kræver en specialkost, og kommunen ikke på forsvarlig vis kan give barnet et sundt frokostmåltid i daginstitutionen.

Lovforslaget

1. I § 15, *stk. 1*, indsættes som sidste pkt.:

»Forældrebestyrelsen har kompetence til at træffe beslutning om fravalg af frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1, jf. dog § 16 a, stk. 4 og § 16 b, stk. 2, 3 og 5.«

2. § 16 a affattes således:

»§ 16 a. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde alle børn i daginstitutioner efter § 19 et sundt frokostmåltid, jf. dog stk. 2-4 samt § 16 b, stk. 1-3.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer efter ansøgning fra et barns forældre afgørelse om, at et barn ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid efter stk. 1, hvis barnet har en lægedokumenteret allergi eller anden sygdom, som kræver en specialkost, og kommunen ikke på forsvarlig vis kan give barnet et sundt frokostmåltid i daginstitutionen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at daginstitutioner efter § 19, der hovedsageligt anvender skovens areal som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen, ikke er omfattet af stk. 1.«

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at mad indgår som en del af dagtilbudsydelsen for alle børn i samme aldersgruppe«.

3. Efter § 16 a indsættes:

»§ 16 b. Forældrebestyrelsen i den enkelte

daginstitution, jf. § 14, stk. 1-3, kan beslutte at fravælge tilbuddet om et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, jf. dog stk. 7.

Stk. 2. I daginstitutioner efter § 19, stk. 2 og 3, som består af flere enheder, træffes beslutningen om fravalg af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, ved simpelt flertal af stemmeberettigede forældre i den pågældende enhed.

Stk. 3. I privatinstitutioner efter § 19, stk. 4, træffes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, ved simpelt flertal af forældre i den pågældende institution.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal give mulighed for fravalg efter stk. 1-3 af et sundt frokostmåltid, mindst hvert andet år og højst én gang om året. Frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1, skal ophøre senest 6 måneder efter, at forældrenes beslutning om fravalg, jf. stk. 1 og 2, er modtaget hos kommunen. Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for, at forældrenes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, bliver registreret i kommunen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med forældrebestyrelsen/forældrenes beslutning om fravalg af et sundt frokostmåltid oplyse forældrene om kommunens budgetterede udgift pr. barn til et sundt frokostmåltid, jf. § 32 a, stk. 4.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør retningslinjer, jf. § 16 b, stk. 1-5, for forældrenes fravalg af frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal være et sundt frokostmåltid i en daginstitution eller en enhed i en daginstitution, hvis det vurderes, at et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, ud fra både sociale og sundhedsmæssige årsager er særligt påkrævet for børnegruppen. Kommunalbestyrelsens beslutning herom er gældende i den periode, kommunen har fastsat for forældrebestyrelsens beslutning om fravalg, jf. § 16 b, stk. 4 og 6.«

4. § 17 affattes således:

Forældrearrangerede frokost- og madordninger

§ 17. Kommunalbestyrelsen kan for dagtilbud omfattet af § 19, stk. 2 og 3, beslutte at give mulighed for forældremadordninger for den

§ 17. Hvis en daginstitution efter § 19 har

mad, der ikke udgør frokostmåltidet efter § 16 a. Kommunalbestyrelsen fastsætter de overordnede rammer for disse forældrebetalte madordninger.

Stk. 2. Forældrebestyrelsen i det enkelte dagtilbud beslutter, om der skal oprettes en madordning efter stk. 1, og hvordan den skal tilrettelægges.

Stk. 3. De enkelte forældre med børn i et dagtilbud beslutter, om de vil benytte madordningen. Forældrene, der benytter ordningen, betaler udgiften hertil.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordninger. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at lønudgifter, der medgår til madordninger, kan indregnes i forældrenes betaling.

Stk. 5. Hvis kommunalbestyrelsen efter stk. 1 har besluttet at give mulighed for forældrebetalte madordninger, kan privatinstitutioner oprette forældrebetalte madordninger. Privatinstitutionen fastsætter selv rammerne for ordningen.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at give tilskud til forældrebetalte madordninger i dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, under hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

fravalgt et sundt frokostmåltid, jf. § 16 b, stk. 1-3, eller ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid, jf. § 16 a, stk. 3, kan forældrebestyrelsen i en daginstitution eller forældrene i den enkelte enhed beslutte at oprette en forældrearrangeret frokostordning.

Stk. 2. I daginstitutioner efter § 19 kan forældrebestyrelsen beslutte at oprette forældrearrangerede ordninger for den mad, der ikke udgør frokostmåltidet.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte rammer for forældrearrangerede frokost- og madordninger efter stk. 1 og 2. Forældrebestyrelsen beslutter inden for kommunalbestyrelsens rammer, hvordan ordningen skal tilrettelægges.

Stk. 4. De enkelte forældre med børn i en daginstitution eller en enhed beslutter, om de vil benytte den forældrearrangerede frokost- eller madordning efter stk. 1 og 2. Forældrene, der benytter ordningen, betaler bruttodriftsudgiften hertil, jf. dog stk. 8. Bruttodriftsudgiften opgøres ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse. Forældrene afholder udgifter til administration af ordningen, jf. dog stk. 8.

Stk. 5. Hvis kommunalbestyrelsen ansætter køkkenpersonale til frokost- eller madordninger efter stk. 1 og 2, indregnes lønudgiften hertil i forældrenes betaling til forældrearrangerede frokost- og madordninger. Kommunen afholder udgiften til administration af ansættelsesforholdet.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til forældrearrangerede frokostordninger efter stk. 1.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde at administrere forældrearrangerede frokost- og madordninger efter stk. 1 og 2. Forældrene betaler udgiften til administration af ordningerne.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal give fripladstilskud til forældrearrangerede frokostordninger efter stk. 1. Kommunalbestyrelsen afholder udgiften til administrationen ved tildeling af friplads.

Stk. 9. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at give et tilskud til forældrearrangerede madordninger i daginstitutioner efter § 19, stk. 2 - 4

under hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

Stk. 10. Socialministeren fastsætter regler om fripladstilskud til forældrearrangerede frokostordninger.«

§ 25. Kommunalbestyrelsen skal ved manglende overholdelse af pasningsgarantien med virkning fra den 1. i den følgende måned hæve tilskuddet efter § 32, stk. 1, til mindst 73 pct. og tilskuddet efter § 32, stk. 2, og § 33, stk. 1, til mindst 78 pct. for alle børn i dagtilbud i kommunen, indtil pasningsgarantien kan opfyldes og kommunalbestyrelsen har fastsat nye tilskudsprocenter og egenbetalingsandele.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke efterlever stk. 1, skal kommunalbestyrelsen tilbagebetale det beløb til forældrene, som tilskuddet uretmæssigt ikke er blevet forhøjet med.

Stk. 3. I ganske særlige tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke kan tilbyde en plads inden for fristerne, kan kommunalbestyrelsen undlade at forhøje tilskudsprocenten uanset stk. 1, hvis kommunalbestyrelsen inden for yderligere 1 måned kan anvise en plads til barnet.

§ 31. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen skal give forældre et tilskud pr. barn til brug for dagtilbud efter § 19, stk. 2 og 3, og § 21, stk. 2, i opholdskommunen.

Stk. 2. Tilskud efter stk. 1 fastsættes i forhold til de budgetterede bruttodriftsudgifter ved ophold i dagtilbud, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 3. Tilskud og egenbetaling fastsættes på grundlag af dagtilbuddenes vedtagne budgetter.

§ 32. Tilskud til kommunale daginstitutioner og selvejende daginstitutioner, jf. § 31, stk. 1, skal udgøre mindst 70 pct. og forældrenes

5. § 25, stk. 1, affattes således:

»**§ 25.** Kommunalbestyrelsen skal ved manglende overholdelse af pasningsgarantien med virkning fra den 1. i den følgende måned hæve tilskuddet efter § 32, stk. 1 og § 33, stk. 1 til mindst 78 procent for alle børn i dagtilbud i kommunen, indtil pasningsgarantien igen opfyldes, og kommunalbestyrelsen har fastsat nye tilskudsprocenter og egenbetalingsandele.«

6. § 31, stk. 2 ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

7. § 32 affattes således:

§ 32. Tilskud til kommunale daginstitutioner og selvejende daginstitutioner, jf. § 31, stk. 1,

egenbetaling højst 30 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter efter § 31, stk. 2, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ved reduktion af forældrebetalingen efter § 16 a, stk. 2, skal tilskuddet efter § 31, stk. 1, udgøre mindst 75 pct. og forældrenes egenbetaling højst 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter, jf. § 31, stk. 2.

Stk. 3. Ved optagelse i en kommunal eller selvejende daginstitution beregnes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for den enkelte daginstitution eller på grundlag af de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter for daginstitutioner af samme type i kommunen.

skal udgøre mindst 75 pct. og forældrenes egenbetaling højst 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter.

Stk. 2. Ved optagelse i daginstitutioner efter § 19, stk. 2 og 3, fastsættes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling efter stk. 1, på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for ophold i daginstitutioner, ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse samt udgifter til et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Ved optagelse i daginstitutioner efter § 19, stk. 2 og 3, hvor frokostmåltidet er en del af dagtilbudsydelsen, jf. § 16 a, stk. 4, fastsættes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling efter stk. 1, på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for ophold i daginstitutioner inkl. udgiften til frokost, og ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 4. Ved optagelse i en kommunal eller selvejende daginstitution beregnes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for den enkelte daginstitution eller på grundlag af de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter for daginstitutioner af samme type i kommunen.«

8. Efter § 32 indsættes:

§ 32 a. I daginstitutioner med et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, afholder forældrene udgiften til frokostmåltidet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at give et tilskud til at nedbringe forældrenes betaling til frokostmåltidet.

Stk. 3. Forældrenes betaling til et sundt frokostmåltid efter stk. 1 fastsættes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter til et sundt frokostmåltid, ekskl. ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 4. Forældrenes betaling til et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, fastsættes på grundlag af kommunalbestyrelsens vedtagne budget for frokostmåltidet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens eventuelle tilskud og forældrenes betaling beregnes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter

§ 33. Tilskud til kommunal dagpleje, jf. § 31, stk. 1, skal udgøre mindst 75 pct. og forældrenes egenbetaling højst 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter, jf. § 31, stk. 2.

Stk. 2. Ved optagelse i kommunal dagpleje beregnes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling på grundlag af de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter for den kommunale dagpleje.«

§ 36. Kommunalbestyrelsen skal give et driftstilskud pr. barn, der optages i en privatinstitution.

Stk. 2. Driftstilskuddet svarer til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter eksklusive støttepædagogudgifter, jf. § 4, stk. 2, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud i kommunen efter § 19, stk. 2 og 3, og § 21, stk. 2 og 3 og §§ 31-34, jf. dog §§ 43 og 44«.

§ 41. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen skal give et tilskud pr. barn, der optages i et dagtilbud efter § 19, stk. 2 og 3, og § 21, stk. 2 og 3, i en anden kommune.

Stk. 2. Ved optagelse i et dagtilbud i en anden kommune end opholdskommunen beregnes opholdskommunens tilskud, så det svarer til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter pr. plads for dagtilbud i opholdskommunen som beregnet for den aldersgruppe, barnet tilhører.

Stk. 3. Tilskuddet kan dog højst svare til op-

til et sundt frokostmåltid for den enkelte daginstitution eller på grundlag af de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter til et sundt frokostmåltid for daginstitutioner af samme type i kommunen.

Stk. 6. Der opkræves ikke betaling for frokostmåltidet efter stk. 1 for børn, der ikke er omfattet af et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 2-4 samt § 16 b, stk. 1.«

9. I § 33 indsættes nyt *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling efter stk. 1, fastsættes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for den kommunale dagpleje efter § 21, stk. 2, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.«

Stk. 2 bliver herefter til stk. 3.

10. I § 36 indsættes nyt *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32 a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en privatinstitution, når der tilbydes et sundt frokostmåltid i privatinstitutionen.

Stk. 4. Tilskuddet svarer til det budgetterede tilskud efter § 32 a, stk. 2, kommunen yder pr. barn, der modtager frokost efter § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.

Stk. 5. Tilskuddet skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til det sunde frokostmåltid.«

11. I § 41 indsættes efter stk. 3, som nye stykker:

»*Stk. 4.* Hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32 a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en daginstitution i en anden kommune, når der tilbydes et sundt frokostmåltid i den benyttede daginstitution.

Stk. 5. Tilskuddet svarer til det budgetterede tilskud efter § 32 a, stk. 2, kommunen yder pr. barn, der modtager frokost efter § 16 a, stk. 1,

holdskommunens tilskudsprocent for aldersgruppen beregnet af de budgetterede bruttodriftsudgifter pr. plads i det benyttede dagtilbud i institutionskommunen som beregnet i institutionskommunen, jf. §§ 31-34, jf. dog §§ 42-44.

Stk. 4. Opholdskommunen skal betale tilskuddet direkte til institutionskommunen.

Stk. 5. Forældrene skal betale forskellen mellem tilskuddet fra opholdskommunen og bruttodriftsudgiften pr. plads i det benyttede dagtilbud som beregnet i institutionskommunen, jf. §§ 31-34.

§ 43. Kommunalbestyrelsen skal give et

1) søskendetilskud til forældre med mere end et barn i dagtilbud, fritidshjem, SFO (skolefritidsordning) eller privat pasning med tilskud efter § 80,

2) økonomisk fripladstilskud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold,

3) behandlingsmæssigt fripladstilskud, når et barn med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne af behandlingsmæssige grunde har ophold i et dagtilbud, og

4) socialpædagogisk fripladstilskud, når ophold i dagtilbud må anses som særlig påkrævet af sociale eller pædagogiske grunde og betalingsspørgsmålet vanskeliggør barnets optagelse eller forbliven i et dagtilbud.

§ 83. Kommunalbestyrelsen fastsætter tilskuddet til privat pasning. Tilskuddet fastsættes ens for alle børn inden for samme aldersgruppe.

Stk. 2. Tilskuddet skal udgøre mindst 75 pct. af den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusiv udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, i et dagtilbud til samme aldersgruppe i kommunen. Tilskuddet kan dog højst udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.

for den aldersgruppe, barnet tilhører.

Stk. 6. Tilskuddet skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til det sunde frokostmåltid.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 7 og 8.

12. I § 43 indsættes som nr. 5:

»5) søskendetilskud, økonomisk fripladstilskud, behandlingsmæssigt fripladstilskud og socialpædagogisk fripladstilskud til frokostmåltidet efter § 16 a, stk. 1, når betingelserne efter nr. 1-4 er opfyldt.«

13. I § 83 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud til et sundt frokostmåltid efter § 32 a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen give et tilskud pr. barn, der er optaget i en institutionslignende privat pasningsordning, når der tilbydes frokost i ordningen.

Stk. 4. Tilskuddet svarer til det budgetterede tilskud efter § 32 a, stk. 2, kommunen yder pr. barn, der modtager frokost efter § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, barnet tilhører.«

§ 2

I lov nr. 1098 af 30. november 2009 om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv.

til børn og unge (Udskydelse af ikrafttrædelsestidspunkt for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner mv.), foretages følgende ændringer:

»Mad i daginstitutioner

§ 16 a. Alle børn i daginstitutioner omfattet af § 19 skal have et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer efter ansøgning fra et barns forældre afgørelse om, at barnet kan fritages for et sundt frokostmåltid efter stk. 1 mod en reduktion i forældrebetalingen, jf. § 32, stk. 2, hvis barnet har en lægedokumenteret allergi eller anden sygdom, som kræver en specialkost, og kommunen ikke på forsvarlig vis kan give barnet et sundt frokostmåltid i daginstitutionen.«

1. § 1, nr. 1, ophæves.

§ 4

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i perioden fra den 1. januar 2010 til og med den 31. december 2010 skal indgå et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen i en eller flere daginstitutioner omfattet af dagtilbudslovens § 19, stk. 2 og 3, eller til bestemte aldersgrupper i sådanne daginstitutioner.

Stk. 2. Træffer kommunalbestyrelsen beslutning i medfør af stk. 1, skal kommunens tilskud efter dagtilbudslovens § 31 pr. barn, der får et sundt frokostmåltid, udgøre mindst 70 pct. og forældrenes egenbetaling højst 30 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 3. Ved beregning af tilskud og forældrebetaling efter stk. 2 finder dagtilbudslovens § 32 anvendelse, dog skal udgifterne til frokostmåltidet efter stk. 1 alene indgå i de budgetterede bruttodriftsudgifter for daginstitutioner, i det omfang der indgår et sundt frokostmåltid efter stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer for daginstitutioner, i det omfang der efter stk. 1 indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen, afgørelse om, at et barn kan fritages for et sundt frokostmåltid efter stk. 1 mod en reduktion i forældrebetalingen, hvis barnet

2. § 4 ophæves

har en lægedokumenteret allergi eller anden sygdom, som kræver en specialkost, og kommunen ikke på forsvarlig vis kan give barnet et sundt frokostmåltid i daginstitutionen. I disse tilfælde finder dagtilbudslovens § 31, stk. 2, anvendelse.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan for daginstitutioner, i det omfang der efter stk. 1 indgår et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen, alene beslutte at give mulighed for forældrebetalte madordninger efter dagtilbudslovens § 17 for den mad, der ikke udgør frokostmåltidet.

Stk. 6. Hvis kommunalbestyrelsen ikke overholder pasningsgarantien, jf. dagtilbudslovens §§ 23-25, skal tilskuddet efter dagtilbudslovens § 25, stk. 1, til børn, der får et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen, jf. stk. 1, hæves til mindst 73 pct. For de forældre, hvis barn er fritaget for et sundt frokostmåltid mod en reduktion i forældrebetalingen, jf. stk. 4, finder dagtilbudslovens § 25, stk. 1, anvendelse.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2010, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Dagtilbudslovens § 31, stk. 3, og § 57, stk. 3, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 5 og 11, træder i kraft den 1. januar 2009.

§ 3

I lov nr. 1148 af 3. december 2008 om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge (dagtilbudsloven) (Frokostmåltid i daginstitutioner mv.), foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, ændres »1. januar« til: »1. august«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. august 2011, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 4-9, træder i kraft den 1. januar 2011.

§ 5

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. juli 2011 skal være et sundt frokostmåltid i en eller flere daginstitutioner eller enheder i en daginstitution efter § 19 i lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge eller til en aldersgruppe i en daginstitution, jf. dog stk. 2 -4.

Stk. 2. Forældrebestyrelsen eller et simpelt flertal af forældre i den enkelte enhed, skal efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende og senest den 31. december 2010 have mulighed for at træffe beslutning om at fravælge frokostmåltidet, jf. stk. 3 og 4.

Stk. 3. I daginstitutioner, hvor frokostmåltidet er indført eller igangsættes inden den 31. december 2010, og forældrene træffer beslutning om at fravælge frokostmåltidet efter stk. 2, skal frokostmåltidet ophøre senest den 1. juli 2011.

Stk. 4. I daginstitutioner, hvor frokostmåltidet ikke er indført eller igangsat inden den 31. december 2010, og hvor forældrene træffer beslutning om at fravælge frokostmåltidet efter stk. 2, skal kommunen ikke igangsætte frokostmåltidet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal, i forbindelse med muligheden for fravalg af frokostmåltidet, oplyse om den forventede pris for frokostmåltidet efter den 1. januar 2011.

Stk. 6. I perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. december 2010 skal kommunalbestyrelsens tilskud til kommunale og selvejende daginstitutioner, hvor der er et sundt frokostmåltid, udgøre mindst 70 pct. og forældrenes egenbetaling højst 30 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter ved ophold i daginstitution inkl. frokostmåltidet, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for forældrenes fravalg af frokostmåltidet i perioden fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende til og med den 31. juli 2011.

